

FSD3241

**Sukupuolen merkitys perusopetuksessa
2018**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Sukupuolen merkitys perusopetuksessa 2018 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2020.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (24.10.2018).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD3241. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Niemelä, Kaisa (Tampereen yliopisto): Sukupuolen merkitys perusopetuksessa 2018 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2018-10-24). Yhteiskuntatieteellinen tietoar- kisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3241>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineis- toa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoar- kisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuo- tetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Keruulomake	5

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Sukupuolen merkitys perusopetuksessa 2018

Aineiston nimi englanniksi: Significance of Gender in Basic Education 2018

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (24.10.2018).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Niemelä, Kaisa (Tampereen yliopisto)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Niemelä, Kaisa (Tampereen yliopisto)

Aineisto luovutettu arkistoon

5.3.2018

Asiasanat

koulut; opettajat; opetus; peruskoulu; perusopetus; sukupuoli-identiteetti; sukupuolierot; sukupuolikasvatus; sukupuolineutraalius; sukupuoliroolit

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: Yhteiskuntatieteet

Muu luokitus: Esi- ja peruskoulu; Sukupuoli ja sukupuoliroolit

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto sisältää opettajien kirjoituksia sukupuolen merkityksestä opetustyössä.

Vastaajia pyydettiin kirjoittamaan vapaita tekstejä annetusta aiheesta. Osallistujille annettiin myös apukysymyksiä. Apukysymyksissä kysyttiin esimerkiksi sitä, miten sukupuoli vastaajan mielestä näkyy kouluarjessa ja tuottaako sukupuoli eriarvoisuutta koulussa. Lisäksi ohjeistettiin pohtimaan sitä, edistääkö vastaaja jollakin tavalla itse sukupuolista tasa-arvoa opetustyössään, tai kokeeko hän ylipäättään tarpeelliseksi huomioida tai pohtia sukupuolen merkitystä omassa opetuksessaan. Yhdessä apukysymyksessä pyydettiin myös kertomaan omista näkemyksistään liittyen feminismiin.

Taustatietona kysyttiin sukupuolta, ikäryhmää sekä sitä, toimiiko luokanopettajana vai aineenopettajana.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Luokanopettajana ja aineenopettajana toimivat henkilöt

Aineistonkeruun ajankohta: 23.1.2018 – 28.2.2018

Kerääjät: Niemelä, Kaisa (Tampereen yliopisto)

Aineistonkeruun tekniikka: Oma kirjoitus tai päiväkirja: sähköpostilla saatu, Oma kirjoitus tai päiväkirja: verkon kautta saatu, Muu keruumenetelmä, Penna-kirjoitusaineistojen keruutyökalu

Keruväline tai -ohje: Aineistonkeruuhjeistus: kirjoitusohje

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Tutkija jakoi kirjoitelmapyyntöä lukuisille kouluille eri puolilla Suomea, kahteen opettajille suunnattuun ryhmään Facebookissa sekä luokan- ja aineoppettajatuttavilleen pyytäen näitä välittämään pyyntöä kollegoilleen.

Aineiston määrä: 20 kirjoitusta erillisissä tiedostoissa. Aineisto on sekä txt- että html-muodossa.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Yhtä kirjoitusta ei arkistoitu, koska sen kirjoittaja ei antanut lupaa arkistointiin.

Aineisto ei sisältänyt tunnistetietoja.

Julkaisut

Niemelä, Kaisa (2018) "Saako enää sanoa tytöksi ja pojaksi?" - Sukupuoli opettajan pedagogisessa ajattelussa. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden tiedekunta, Tampereen yliopisto.

Vähäsalo, Minna (2020) "Hiljaisia tyttöjä on maailmassa riittämiin, ja nukeilla leikkivästä pojasta kasvaa hyvä isä." Sukupuolitietoinen opetus perusopetuksessa. Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD3241>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Keruulomake

Sukupuolen merkitys perusopetuksessa

Hyvä peruskoulussa opettava opettaja,

teen pro gradu –tutkielmaa, jossa tarkastelen sukupuolen merkitystä opetuksessa ja sen vaikutusta pedagogisiin ratkaisuihin. Pyydän ystävällisesti sinua, opetuksen asiantuntija, kirjoittamaan haluamasi mittaisen vapaan tekstin aiheeseen liittyvistä ajatuksista. Vastaajiksi soveltuvat luokanopettajat tai aineenopettajat, jotka tekevät työtä perusopetuksen parissa.

Analysin tekstejä fenomenografisella menetelmällä, käsityksiä ja merkityksiä luokitellen. Kaiken pituiset ja –muotoiset vastaukset rakentavat kokonaiskuvaa. Älä ole huolissasi tekstin eheydestä tai kieliasusta, sisältö ratkaisee ja yksittäiset, irtonaiset ajatuksetkin ovat hyödyllisiä ja tervetulleita. Voit myös vastata useammalla kerralla, jos kaikkea ei tule sanotuksi yhdellä kertaa. Kaikki ajatukset ja kokemukset ovat tutkimusta ajatellen erittäin merkityksellisiä ja arvokkaita, olivatpa ne myönteisiä, kielteisiä, innostuneita, välinpitämättömiä tai epäileviä.

Apukysymyksiä, joita voit vapaasti hyödyntää tekstissäsi. Voit myös jättää ne huomiotta.

- Miten sukupuoli mielestäsi näkyy kouluarjessa? (opetus, vuorovaikutus, järjestelyt)
- Koetko, että sukupuoli tuottaa eriarvoisuutta koulussa? Miten/millaista?
- Mitä ajattelet feminisimistä?
- Miten edistät sukupuolista tasa-arvoa opetustyössäsi?
- Koetko sukupuoliroolit oppilaiden sukupuolista identiteettiä tukevana?
- Koetko tarpeelliseksi huomioida tai pohtia sukupuolen merkitystä opetuksessasi? Miksi?

Käsittelen tietoja luottamuksellisesti ja suojeleen yksityisyyttäsi. Tutkimuksessa noudatan hyvän tieteellisen käytännön mukaisia toimintatapoja, eikä siinä tule näkyvään tietoa, jotka paljastaisivat henkilöllisyytesi.

Kirjoituksista muodostettava sähköinen tutkimusaineisto arkistoidaan pysyvästi Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon myöhempää tutkimus-, opiskelu- ja opetuskäyttöä varten. Oma kirjoituksesi arkistoidaan vain, jos annat siihen luvan. Vältä oikeiden nimien käyttöä, kun kerrot muista yksityisistä henkilöistä. Arkistoitavia tekstejä muokataan tarvittaessa esimerkiksi poistamalla kolmansiin henkilöihin liittyviä tunnistetietoja. Ennen vastaamistasi tutustu Pennan käyttöohjeisiin, joihin löydät linkin sivun yläpalkista.

HUOMI! Pennassa on huoltoikkuna on tiistaisin kello 7–10, jolloin palvelussa voi olla käyttökatkoja. Tietoaarkisto ei takaa Pennan käytettävyyttä kyseisenä aikana.

Kirjoitathan ajatuksiasi viimeistään 28.2.2018.

Jos et halua lähettää kirjoitustasi alla olevalla lomakkeella, voit osallistua tutkimukseeni myös lähettämällä tekstin minulle sähköpostitse osoitteella [redacted]. Jos vastaat sähköpostitse, anna tekstin alussa pyydytyt taustatiedot ja kerro, saako kirjoituksesi arkistoida Tietoaarkistoon tutkimus, opetus ja opiskelukäyttöä varten.

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa minuun tai ohjaajaani yhteyttä sähköpostitse. Vastaamme mielellämme kysymyksiisi.

Kiitos osallistumisestasi!

Ystävällisin terveisin,

Tutkija:
Kaisa Niemelä,
luokanopettajaopiskelija
Tampereen yliopisto
[redacted]

Ohjaaja:
Veli-Matti Värrö
professori, FT
Tampereen yliopisto
[redacted]

Sukupuoli

- nainen
- mies
- muu

Ikäryhmä

- alle 20 vuotta
- 21–30 vuotta
- 31–40 vuotta
- 41–50 vuotta
- 51–60 vuotta
- yli 60 vuotta

Työskentelen perusopetuksen parissa

- luokanopettajana
- aineenopettajana

Arkistointilupa *

- Kirjoitukseni ja lomakkeessa kysytyt taustatiedot SAA arkistoida Tietoaarkistoon ja luovuttaa tutkimus, opetus ja opiskelukäyttöä varten.
- Kirjoitustani ja lomakkeessa kysytyt taustatiedot EI SAA arkistoida Tietoaarkistoon eikä luovuttaa tutkimus, opetus ja opiskelukäyttöä varten.

Kirjoita tekstisi tähän. Voit suurentaa tekstikentän kokoa vetämällä kursorilla alaspäin kentän oikeasta alakulmasta. (10-100000 merkkiä)

Halutessasi voit palata muokkaamaan lomaketta lähettämisen jälkeen keruun ollessa käynnissä.